

Предмет: «Інформатика»

Тема: «Принципи побудови знаків»

Як зробити так, щоб текст на сторінці читали? З розвитком інтернет-простору збільшився й обсяг інформації, тому ми поступово навчилися фільтрувати інформацію, виділяти потрібне.

Текст — найголовніший елемент на сторінці, саме він підштовхує користувача до дії, тому для створення зрозумілого, читабельного тексту, в якому легко орієнтуватись ми звернемося до правил типографіки.

Не важливо наскільки корисна інформація міститься в текстовому блоці, якщо текст неправильно оформлений — він залишиться без уваги.

Для початку, розберемося з основними поняттями, щоб краще зрозуміти подальші правила.

Шрифти та гарнітура

Шрифт — це набір малих і великих символів, знаків пунктуації, цифр і спецсимволів одного розміру і товщини для окремої гарнітури.

Гарнітура — це «комплект» шрифтів, що мають спільні стильові ознаки та принципи побудови знаків.

Aa

Гротески

Легко читаються на екранах пристроїв, через відсутність контрасту основних і сполучних штрихів, відсутність засічок, а також збільшену висоту малих літер. Використовуються в усіх текстових блоках.

Arial Inter Roboto PT Sans Montserrat Open Sans

Aa

Антикви

Класичний вид. Посилюється контрастність основних і сполучних штрихів, з'являються широкі закруглені або прямокутні засічки. Використовують в заголовках, текстових блоках, що стилізовані під друковані видання, або певний історичний період.

PT Serif Noto Serif Source Serif Pro Lora Bitter Alegreya

Aa

Брускві

Мають більш масивні засічки прямокутної форми, зменшується контраст основних та сполучних штрихів. Використовують в заголовках, іноді можуть бути використані в друкованих виданнях.

Roboto Slab Pragmatica Slab Conqueror Slab Soho Pro

Aa

Рукописні

Гарнітури, що імітують почерк людей, побудовані на принципах правильної каліграфії. Використовують для збільшення виразності заголовків.

Bad Script Caveat Pacifico Marck Script

Aa

Декоративні

Ця група об'єднує гарнітури, що не потрапили в інші категорії. Вони дають більшу виразність тексту і привертають увагу людей. Використовують для збільшення виразності заголовків.

Press Start 2P StalinistOne Underdog Bellota

★

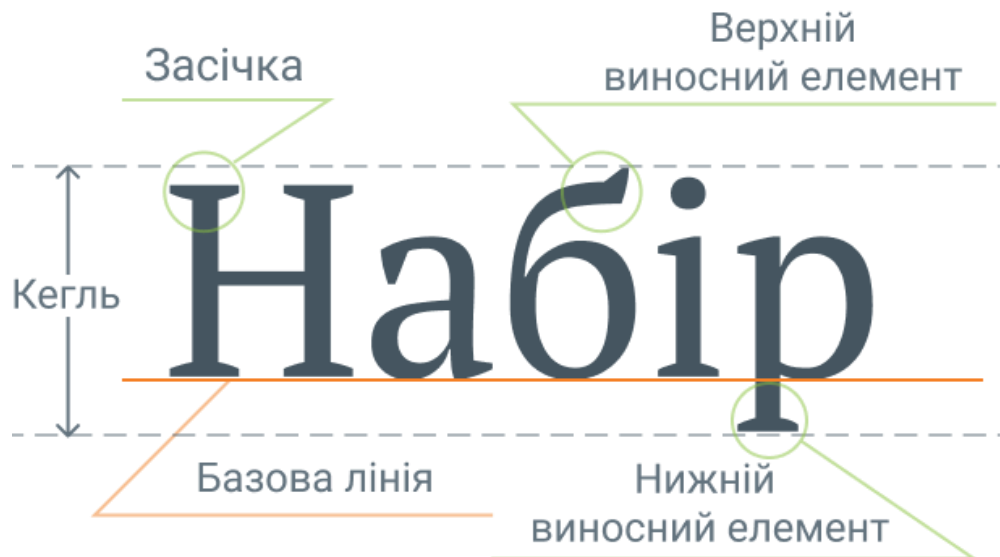
Символьні

Складаються зі знаків, які не містять літер алфавіту. Можуть мати вигляд піктограм, або абстрактних елементів.

Font Awesome: 📄 ☰ → 🔔 🗑️

Кегль

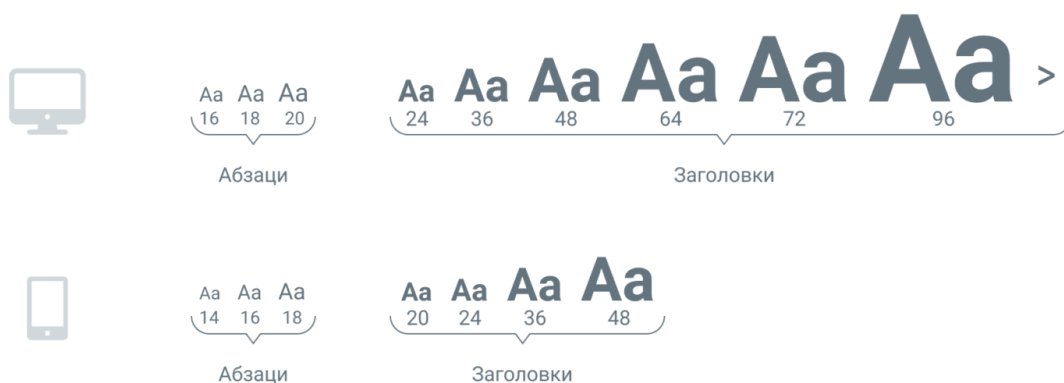
Кегль — визначає площину розміщення знаків по висоті — від нижньої точки літери «р» до верхньої точки літери «б».

У друкованих виданнях розміри шрифтів вимірюються в пунктах (pt), а на екрані - в пікселях (px). Співвідношення розмірів обчислюється за формулою:

$$12 \text{ пунктів (pt)} \times (96/72) = 16 \text{ пікселів (px)}$$

Оптимальний кегль для сайтів — 16–20 px (для комп'ютерів) та 14–18 px (для телефонів), а для друкованих виробів — 10–12 pt.

Насиченість або товщина

Насиченість або товщина — визначається зміною товщини основних і сполучних штрихів. У межах однієї гарнітури насиченість може змінюватися від найтоншого до найтовстішого та описується словами (Thin — Black) або числовими значеннями (100–900).

Абзаци

- 100: Thin
- 200: Extra Light (Ultra Light)
- 300: Light
- 400: Regular (Normal, Book)

Заголовки

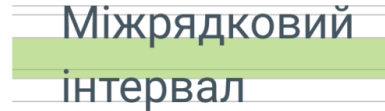
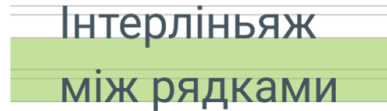
- 500: Medium
- 600: Semi Bold (Demi Bold)
- 700: Bold
- 800: Extra Bold (Ultra Bold)
- 900: Black (Heavy)

Інтерліньяж та міжрядковий інтервал

Інтерліньяж — відстань між базовими лініями сусідніх рядків в тексті.

Міжрядковий інтервал — відстань від базової лінії до верхньої частини малих літер на наступному рядку.

Для тексту на сайті, розміри інтерліньяжу в абзацах — 120-170%. Зазвичай, інтерліньяж підбирається дизайнером на око, але рекомендований інтерліньяж — 150%, в цьому випадку рядки не розпадаються, але добре відділені, а текст залишається читабельним.

Заголовок

Заголовок — найважливіший рядок тексту, що коротко описує інформацію в наступних абзацах і підштовхує читати далі саме той абзац, де знаходиться потрібна інформація.

В типографіці заголовки розділяються на рівні (h1, h2, h3...). Якщо порівняти вебсайт з книгою, то заголовок h1 — назва всієї книги, h2 — розділу, h3 — параграфу в розділі і так далі.

Щоб **виділити заголовок** на фоні іншого тексту, необхідно:

- збільшити відстань між заголовком і абзацом;
- збільшити кегль шрифту;
- збільшити насиченість.

Додатково заголовок виділяють шляхом зміни гарнітури, але **не використовуйте більше 2-х різних гарнітур в одному проєкті**. Підбирайте контрастні за формою гарнітури:

- антиква до гротеску;
- рукописний до антикви;
- вузький до широкого.

Структура тексту повинна бути зрозумілою — кожен заголовок приєднаний до свого текстового блоку, при цьому заголовки різних рівнів повинні відрізнятися за розміром.

Гарна структура

—
2x
—
x
—
3x
—
2x
—
x
—
В цьому варіанті легко зрозуміти, де заголовки різних рівнів і якому абзацу вони належать

Розміри

—
2x
—
x
—
Відстань між заголовком і абзацом більша за міжрядковий інтервал та менша за відстань між двома блоками тексту.

Погана структура

В цьому варіанті важко візуально визначити заголовки, якого вони рівня і якому абзацу належать

Розміри

Відстань між заголовком і абзацом недостатня, відстань між блоками занадто мала, заголовки різних рівнів візуально не відрізняються. Такий текст не хочеться читати.

Вирівнювання

В середині блоків текст може бути по-різному орієнтований, в залежності від поставленого завдання.

Основні типи вирівнювання:

- **по лівому краю** (align left) — доречне в 99%, завжди виграшний і універсальний варіант вирівнювання;
- **по центру** (align center) — використовується в заголовках, коротких тезах, цитатах, відгуках. Не використовуйте вирівнювання по центру в великих текстових блоках;

- **повне** (justify) — в блоках тексту з таким вирівнюванням утворюються великі проміжки між словами, блок виглядає дірявим;
- **по правому краю** (align right) — майже не використовуються в країнах, що читають текст зліва на право.

Ширина рядка

Кількість символів в рядку повинна бути в діапазоні 40–70 символів для комп'ютерів та планшетів і 30–40 символів для телефонів. При цьому для текстів на сайті оптимальний кегль 16–20 рх.

75 символів	Текстові блоки з великою шириною рядка викликають втому очей. Такий абзац не хочеться дочитувати до кінця, а більшість людей не прочитають далі двох рядків в абзаці. Поганий варіант.
65 символів	Такі текстові блоки не викликають додаткового напруження очей. Зменшується вірогідність заплутатись і перескочити на інший рядок тексту. Оптимальний варіант для вебсторінок.
45 символів	Мінімально допустимий розмір текстового блоку для вебсторінок. Текст все ще добре читається, але доводиться часто переводити погляд на новий рядок. Не варто робити такі блоки довгими.
35 символів	Занадто короткі рядки незручно читати, погляд постійно перескакує на новий рядок, люди не захочуть читати довге полотно тексту, втрачається головна думка і цілісність речення.

Різновиди паличок

Дефіс — найкоротша паличка, яку використовують у складених словах та перенесеннях в тексті (світло-зелений). З боків дефіса не ставлять пробіли.

Мінус (Alt + 045) — числовий знак. Розташовується вище, ніж тире і дефіс, але у типографіці сайтів часто замінюється на дефіс (-15%).

Коротке тире (Alt + 0150) використовують при позначенні інтервалів в датах або часі (1975–1995 р.). З боків також не ставлять пробілів, тому що, знак уже має відступи.

Довге тире (Alt + 0151) частіше за все використовують:

- між словами, що утворюють зміст «від — до» (маршрут Київ — Львів);
- після термінів (типографіка — це...);
- для пропуску членів речення (за виконання правил — нагорода);
- між двома реченнями без сполучників, що описують дію і результат (заповни анкету — отримай бонус).

Довге тире відбивають тонкими шпаціями, але у типографіці сайтів такі відступи замінюють пробілами.

Різновиди лапок

Ялинки (« ») — головні лапки в наборі українською мовою.

Лапки (“ ”) — другорядні, можна використовувати тільки в тому випадку, якщо всередині цитати потрібно зробити ще одне виділення.

Англійські лапки (‘ ’) — використовують, якщо слово переведено з іншої мови.

«Ялинки» “Лапки”

‘Англійські лапки’

CAPS — не завжди добре

CAPS — це крик, не потрібно кричати там, де не треба! Такий вид написання підходить для логотипів, невеликих назв і заголовків до 5 слів, зустрічається в кнопках. Великі літери важче сприймаються людьми, ніж малі. Не виділяйте слова в абзаці **ВЕЛИКИМИ** літерами, якщо це не аббревіатура, з більшою ймовірністю читачі звернуть увагу на текст, якщо збільшити насиченість.